

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 listopada 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił A. K. prawa do emerytury na tej podstawie, że na dzień 1 stycznia 1999 roku nie udowodnił on wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Organ rentowy nie uznał wnioskodawcy żadnego okresu zatrudnienia za zatrudnienie w warunkach szczególnych. (decyzja k 37 akt ZUS)

W dniu 22 grudnia 2015 roku wnioskodawca złożył odwołanie od powyższej decyzji wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury, wskazując, że w okresie zatrudnienia w Zakładach (...) - od 25 października 1978 roku do 31 maja 1985 roku jako murarz wykonywał pracę w szczególnych warunkach, sporadycznie tylko był zatrudniony jako malarz. (odwołanie k 2)

Odpowiadając na odwołanie pismem z dnia 22 grudnia 2015 roku organ rentowy wniósł o jego oddalenie argumentując, że okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Zakładach (...) w O. nie uznano jako okresu pracy w szczególnych warunkach, ponieważ zakład pracy w świadectwie pracy z dnia 11 września 2011 roku wskazał, że wnioskodawca zatrudniony był na stanowisku murarz-malarz, a stanowisko malarza nie występuje w powołanym przez zakład zarządzeniu Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z 7 lipca 1987 roku (odpowiedź na odwołanie k.3)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

A. K. urodził się dnia (...). Wniosek o emeryturę złożył w dniu 4 listopada 2015 roku. (wniosek – k.1-4 akta ZUS)

W okresie od 25 października 1978 roku do 31 maja 1985 roku wnioskodawca był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładach (...) w O. na stanowisku malarza-murarza.(świadectwo pracy k.23)

We wskazanym okresie zatrudnienia wnioskodawca pracował w oddziale utrzymania ruchu, gdzie podlegał pod brygadzystę malarzy. Wykonywał przede wszystkim prace malarskie - malował maszyny produkcyjne, a także ściany, sufity w pomieszczeniach biurowych oraz klatki schodowe. W tym zakresie nie pracował na wysokości.

Malował też elewacje na wysokościach. Wchodził w tym celu na 2 metrowe drabiny.

Pracował także jako murarz, robił przekłucia, obsadzał wentylatory, konstrukcje, naprawiał tynki, wykonywał prace murarskie, pracował przy cieślach i jako pomocnik dekarza i przy pracach betoniarsko-zbrojarskich, konserwował stare maszyny.

Wnioskodawca wraz z innymi pracownikami musiał wykonywać prace zlecone przez przełożonego. Był delegowany do innych niż określone w umowie prac budowlanych. (zeznania świadka G. O. k.31-32 zeznania świadka J. K. k.33, przesłuchanie wnioskodawcy k 48 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami k 31-32)

W okresie od dnia 15 listopada 1972 roku do dnia 5 lutego 1973 roku A. K. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w O., w pełnym wymiarze czasu pracy, początkowo jako uczeń – instalator na podstawie umowy o naukę zawodu, od dnia 16 lutego 1973 roku do 16 lutego 1975 roku i po odbyciu zasadniczej służby wojskowej - od dnia 24 stycznia 1977 roku do 14 października 1978 roku - jako malarz budowlany. (świadectwa pracy k.39 akt osobowych)

W okresie tego zatrudnienia wnioskodawca wykonywał głównie prace malarskie, ale także betoniarskie, ogólnobudowlane, murarskie, remontowe – to co przydzielał mu rano do pracy jego kierownik. Wnioskodawca malował także na wysokości, kuł ściany, sprzątał, wylewał posadzki betonowe, wykonywał typowe prace związane z remontowaniem. Zdarzało się, że pracownicy malowali przez kilka miesięcy na wysokościach, kiedy jednak przychodziła zima prace odbywały się w środku budynku. (zeznania świadka G. O. k.47, zeznania świadka P. K. k.47, przesłuchanie wnioskodawcy k 48 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami k 31-32)

W obu wskazanych zakładach pracy ubezpieczony wykonywał zarówno prace malarskie jak i murarskie, z przewagą malarskich, które stanowiły 60% jego czasu pracy. (przesłuchanie wnioskodawcy k 48 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami k 31-32)

Ogólny staż ubezpieczeniowy wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniósł 26 lat, 2 miesiące, 10 dni ogólnego stażu pracy składkowych, nieskładkowych. (niesporne)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dokumentów oraz zeznań świadków korespondujących z przesłuchaniem wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Odwołanie jako niezasadne podlega oddaleniu.

Zgodnie z art.184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku poz. 887, z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

W myśl art.184 ust.2 ustawy emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Z przepisu art.32 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynika, że ubezpieczonym będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art.27 pkt 1.

Z kolei według ustępu 2 art. 32 dla celów ustalenia tych uprawnień za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Zasady przechodzenia na wcześniejsze emerytury oraz wykazy stanowisk do tego uprawniających określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 z późn. zm).

Według treści § 3 i 4 tego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia.

Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

Dodatkowo § 1 ust. 2 rozporządzenia stanowi, iż właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Analiza treści wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. wskazuje, że do prac w warunkach szczególnych należą wymienione w dziale V (zatytułowanym „W budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych”) pod poz. 6 „prace malarskie konstrukcji na wysokości”. Do prac tego rodzaju należy wymieniona w załączniku nr 1 do zarządzenia nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. w dziale V poz. 6 pkt. 1 praca na stanowisku „malarza”.

Stosownie zaś do treści § 2 ust. 1 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach w nim określonych są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest - w myśl § 2 ust. 2 - świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione według określonego wzoru lub świadectwo pracy, w którym zakład pracy stwierdza charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca nie spełnił warunków do uzyskania emerytury. Spór dotyczył rodzaju pracy przez niego wykonywanej w okresie zatrudnienia w Zakładach (...) w O. i w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w O..

Odnosząc się do powyższej spornej kwestii należy w pierwszej kolejności zwrócić uwagę, iż świadectwo pracy w warunkach szczególnych wydane pracownikowi przez pracodawcę z zachowaniem warunków przewidzianych normą § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. stanowi domniemanie i podstawę do przyjęcia, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych. Samo jednakże posiadanie świadectwa pracy potwierdzającego wykonywanie zatrudnienia w warunkach szczególnych organu rentowego nie wiąże i nie przesądza automatycznie o przyznaniu świadczenia emerytalnego na podstawie art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach w postępowaniu sądowym traktuje się jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki może być więc weryfikowany pod kątem prawdziwości wskazanych w nim faktów /por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 listopada 2008 r. sygn. III AUa 3113/08, opubl. LEX nr 552003; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 30 listopada 2006 r. sygn. III AUa 466/06, opubl. Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Katowicach rok 2007, Nr 3, poz. 8; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 24 września 2008 r. sygn. III AUa 795/08, opubl. Orzecznictwo Sądów Apelacji B. rok 2008, Nr 4, str. 60/.

Jednocześnie w judykaturze ugruntowane jest stanowisko, iż regulacja § 2 statuująca ograniczenia dowodowe nie ma zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym nawet zeznaniami świadków /por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. III UZP 5/85; uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84; wyrok Sądu Najwyższego z 30 marca 2000 r. II UKN 446/99, opubl. OSNAPiUS 2001, nr 18, poz. 562/.

Należy zauważyć także, fakt, iż ze świadectwa pracy wnioskodawcy wystawionego przez Zakłady (...) wynika 7 lat pracy w szczególnych warunkach. (świadectwo pracy k.23)

Dla oceny czy pracownik pracował w szczególnych warunkach nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki

wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 r. I UK 393/10).

Sąd Okręgowy na okoliczność rodzaju i charakteru wykonywanych przez wnioskodawcę w spornym okresie czynności przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę złożonej do akt sprawy dokumentacji pracowniczej oraz zeznań zgłoszonych świadków, a także przesłuchania samego wnioskodawcy.

Odwołujący się A. K. wyrażał pogląd, że wykonywane przez niego prace winny być kwalifikowane jako praca na stanowisku malarza wykonującego prace malarskie konstrukcji na wysokości, to jest prace z działu V poz. 6 pkt. 1 wykazu stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 roku.

Ustalenia Sądu dokonane w przedmiotowej sprawie wykazały, że w obu wskazanych przez niego zakładach pracy A. K. zajmował stanowisko malarza – murarza z przewagą malowania, przy czym nie było to malowanie konstrukcji na wysokościach.

Materiał dowodowy zgromadzony w niniejszym postępowaniu dał podstawę do postawienia tezy, że podczas zatrudnienia w obu zakładach zdarzało się, że wnioskodawca malował przy użyciu 2-metrowej drabiny, jednak tego typu czynności nie mieszczą się we wskazanych punktach rozporządzenia i zarządzenia.

Nadto, co sam przyznał wnioskodawca, prace malarskie w obu zakładach pracy zajmowały mu jedynie 60% jego czasu pracy, w pozostałym zaś - wykonywał inne prace, nie tylko murarskie.

W świetle powyższego, zdaniem Sądu Okręgowego, nie było podstaw do uznania pracy świadczonej przez wnioskodawcę w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) i Zakładach (...) za pracę w warunkach szczególnych, skoro poza pracami malarskimi (w tym na wysokości) i pracami murarskimi wykonywał on także inne prace - sprzątanie, kucie ścian, prace konserwacyjne, ciesielskie, dekarские i inne nie stanowiące prac w szczególnych warunkach. Nie było to zatem stałe i pełnoetatowe wykonywanie prac murarskich i malarskich konstrukcji na wysokości.

Podkreślenia w tym miejscu wymaga, iż o uprawnieniach pracownika do emerytury na warunkach przewidzianych w rozporządzeniu z 1983 roku decyduje łączne spełnienie określonych w nim przesłanek. Oznacza to, iż oprócz ustalenia, że wykonywana praca jest zaliczana do prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, niezbędnie jest wykazanie, że praca taka była wykonywana przez wskazanego w rozporządzeniu okres oraz stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy /por. wyrok Sądu Najwyższego z 21 listopada 2001 r., II UKN 598/00, opubl. OSNAPiUS rok 2003, Nr 17, poz. 419; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 22 stycznia 1998 r., III AUa 1044/97, opubl. OSA 1998/11-12/41/100/.

Uznając, że wnioskodawca nie wykazał pracy w szczególnych warunkach w wymiarze co najmniej 15 lat wykonywanej stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy, Sąd na podstawie art.477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

A.L.